

SPH Beleid Kwaliteit in opvang

Inleiding

In het afgelopen jaar heeft SPH een grote stap gemaakt in de ontwikkeling van een maatschappelijke voorziening in Hillegom naar een organisatie met meer aandacht voor de bedrijfsmatige kant van het peuterspeelzaalwerk. Er werd een reorganisatie doorgevoerd en per 1 oktober 2014 is een nieuwe directeur-bestuurder benoemd.

De ambities van SPH, de landelijke ontwikkelingen, met name de plannen van het kabinet Rutte 2 om peuterspeelzalen & kinderopvang te harmoniseren en de mogelijkheden van de markt met betrekking tot peuterspeelzaalwerk, zijn de belangrijkste motieven voor een plan van aanpak.

Het plan heeft betrekking op het peuterspeelzaalwerk in Hillegom en gaat in op de volgende hoofdpunten:

Welke landelijke ontwikkelingen zijn relevant, wat wil de gemeente met het peuterspeelzaalwerk gezien de Kabinetsplannen en hoe kan SPH succesvol aansluiten bij de gemeentelijke prioriteiten in het beleid.

Hoe zijn de ontwikkelingen in Hillegom anno 2015, welke demografische ontwikkelingen zijn er en welke samenwerkingspartners zijn relevant voor SPH en hoe zou de samenwerking gestalte kunnen krijgen.

Het plan is de leidraad en de basis voor het beleid van de komende jaren. Eind 2015 zal het plan geactualiseerd worden. Het plan geeft aan dat de organisatie bereid is haar positie in de markt te heroverwegen en nieuwe wegen in te slaan zonder de zorg voor specifieke doelgroepen uit het oog te verliezen.

1. Uitgangspunten beleid en vraagstelling

Voorafgaand aan het opstellen van het beleidsplan heeft de directeur-bestuurder in samenwerking met de Raad van Toezicht van SPH de volgende uitgangspunten vastgesteld:

1. SPH kiest voor een offensieve modus.
2. De gemeente Hillegom staat als belangrijkste stakeholder centraal.
3. De blik van het plan moet naar buiten gericht zijn, wat beweegt er rond SPH.
4. Het plan moet in grote lijnen financieel onderbouwd zijn.
5. 2015 wordt een transitie jaar waarin de nieuwe koers uitgezet wordt en deels wordt geïmplementeerd.
6. SPH heeft twee werkgebieden: VVE peuterspeelzaalwerk en regulier peuterspeelzaalwerk

1.2 Vraagstelling en aandachtspunten

Welke vragen stellen wij onszelf en beantwoorden wij in het plan, welke aandachtspunten zijn daarbij van belang?

- Wat onderscheidt SPH van andere aanbieders en hoe kan dit versterkt worden?
- SPH zal zich profileren als kenniscentrum voor het jonge kind.
- Welke demografische ontwikkelingen zijn van belang?
- Welke impact heeft de harmonisatie peuterspeelzalen en kinderopvang, zoals beschreven in de 'plannen van Asscher', op het aanbod en de bedrijfsvoering van SPH?
- Wat zijn de overige trends en ontwikkelingen die van belang kunnen zijn voor SPH?
- Wat is het actuele beleid van de gemeente Hillegom ten aanzien van het peuterspeelzaalwerk en VVE?
- Op welke doelgroepen richt SPH zich: op alle doelgroepen of wordt er een keus gemaakt voor een bepaalde doelgroep?
- SPH wil segregatie tegengaan en biedt aan alle kinderen een ontwikkelingsgericht programma.
- SPH is een belangrijke speler in de doorgaande lijn en werkt zoveel mogelijk samen met basisscholen in het kader van doorgaande leerlijnen.
- Ligt het voor de hand dat de huisvesting ook daadwerkelijk in scholen in de wijk gerealiseerd zou moeten worden?
- SPH zoekt in het kader van de ketenvorming aangaande het jonge kind aansluiting bij de jeugd en gezinsteams.
- Leg de relatie met de transitie van de jeugdzorg.

2. De organisatie

De organisatie heeft als rechtspersoon een Stichting en wordt bestuurd door een directeur-bestuurder. De organisatie bestaat uit drie bedrijfsonderdelen: SPL, SPH en SJWB. Naast peuterspeelzaalwerk biedt de organisatie peuteropvang aan en buitenschoolse opvang. Een Raad van Toezicht ziet toe op het te voeren beleid.

De directeur-bestuurder is belast met het besturen van SPH en draagt de eindverantwoordelijkheid voor de organisatie. De directeur-bestuurder vormt samen met de regiomanager, de HR coördinator, de pedagogisch stafmedewerker en de controller een MT. De verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden van de MT-leden zijn vastgelegd. De organisatie kenmerkt zich door een platte organisatiestructuur met korte lijnen en een efficiënte communicatiestructuur.

De medewerkers van de organisatie voldoen voor wat betreft opleiding en ervaring aan de gestelde eisen in de CAO-Welzijn en Kinderopvang en onderscheiden zich door een zeer betrokken, klantgerichte en kindvriendelijke werkhouding. De medewerkers nemen deel aan periodieke inhoudelijke werkoverleggen en volgen regelmatig bijscholingen en cursussen.

In Hillegom wordt de dagelijkse aansturing gedaan door een teamleider die functioneert als meewerkend voorman.

Er wordt periodiek een klanten tevredenheidsonderzoek gehouden. Ook heeft de organisatie een klachtenregeling en een pedagogisch beleidsplan, welke aan de gangbare normen voldoen.

3. Capaciteit peuterspeelzalen

De organisatie exploiteert in 2015 in Hillegom 3 peuterspeelzalen. De groepsgrootte is 16 kinderen. De openstelling is 3 uur per dagdeel in de ochtend en 2 uur per dagdeel in de middag. De capaciteit in dagdelen bedraagt in 2015: 26 dagdelen op jaarbasis, dit zijn 208 peuterplaatsen (rekeneenheid MO-groep: 2 dagdelen).

Er is sprake van een geïntegreerd aanbod van peuterspeelzaalwerk en VVE: ruim 60% van de kinderen zijn niet geïndiceerd als doelgroep peuter. De doelgroep bestaat uit 2 en 3 jarigen. De ouders betalen een door de gemeente vastgestelde ouderbijdrage. Zij kunnen geen gebruik maken van de kinderopvangtoeslag.

4. Landelijke trends en ontwikkelingen

In dit hoofdstuk zijn de relevante landelijke trends en ontwikkelingen op een rij gezet, die van invloed zijn op het peuterspeelzaalwerk.

4.1 Harmonisatie peuterspeelzalen en kinderopvang

Om de verschillen tussen peuterspeelzalen en kinderopvang te verkleinen zijn in 2010, met de invoering van de Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (Wet OKE), de kwaliteitseisen van peuterspeelzalen en kinderopvang al zoveel mogelijk gelijk getrokken. Er is echter nog steeds sprake van een aantal belangrijke verschillen, zoals de groepsgrootte, het aantal (gediplomeerde) leid(st)ers op de groep, de gehanteerde CAO en de financiering. Onder harmonisatie van peuterspeelzaalwerk en kinderopvang wordt daarom verstaan het gelijktrekken van alle (wettelijke) regels en ook de financiering van deze twee voorschoolse voorzieningen.

4.2 Hoofdpunten 'peuterplan Asscher'

In het regeerakkoord 'Bruggen slaan' (2012) is opgenomen dat onderwijs, kinderopvang, peuterspeelzalen en voor- en vroegschoolse educatie meer op elkaar worden afgestemd. Eind 2013 hebben minister Asscher en staatssecretaris Dekker een visiedocument neergelegd om het peuterspeelzaalwerk en kinderopvang aanbod verdergaand te harmoniseren, genaamd: "Een betere basis voor peuters". In juni 2014 is een tweede brief verschenen, waarin een deel van de voorgenomen beleidswijzigingen bekend gemaakt en in een tijdslijn gezet zijn. Het op één lijn brengen van de financiering (en de bij behorende uitvoeringssystematiek) is uitgesteld tot 2017.

4.2.1. Inzet kabinet in aanloop naar peuterplan

Het kabinet wil de onderlinge afstemming van onderwijs, peuterspeelzaalwerk en kinderopvang optimaliseren en wil een verdergaande stap zetten in het huidige harmonisatieproces. Daarbij zijn de volgende belangrijke uitgangspunten geformuleerd:

- het Rijk is verantwoordelijk voor de kinderopvangtoeslag voor kinderen van werkende ouders, in kinderopvang of peuterspeelzaal/VVE;
- de gemeente wordt verantwoordelijk voor het organiseren van een aanbod aan alleenverdieners (kostwinnergezinnen) of niet werkende ouders.

Het kabinet streeft naar een kwaliteitsverhoging voor de reguliere kinderopvang en het reguliere peuterspeelzaalwerk. De ambitie van het kabinet richt zich met name op:

- a. De versterking pedagogische kwaliteit:

Het kabinet streeft naar het doelgericht stimuleren van peuters in hun ontwikkeling. Invoeren van structurele scholing van de pedagogisch medewerkers, uitgaande van een mix van MBO en HBO-functies.

Het tot stand brengen van een betere aansluiting tussen (alle) voorschoolse voorzieningen en het basisonderwijs, waarbij toegewerkt moet worden naar het startniveau van het basisonderwijs. Het integraal invoeren van een kind-volgsysteem.

b. Eén kwaliteitskader:

Het kabinet wil de kwaliteit verder verbeteren door de invoering van één kwaliteitskader voor alle voorschoolse voorzieningen.

c. Eén financieringsstructuur voor werkende ouders:

Tot slot wil het kabinet de financiering van voorschoolse voorzieningen van werkende ouders stroomlijnen. Deze ouders krijgen recht op kinderopvangtoeslag voor de opvang van hun peuters in de voorschoolse voorziening van hun keuze: kinderdagverblijf of peuterspeelzaal.

4.2.2 Nadere toelichting voorgenomen beleidswijzigingen junibrief

In de brief van juni 2014 heeft het kabinet de volgende beleidswijzigingen aangegeven en heeft daarvoor een tijdslijn vastgesteld:

Harmonisatie aantal peuters in alle voorschoolse voorzieningen

De belangrijkste maatregel die minister Asscher op korte termijn doorvoert is dat hij per 1 januari 2015 de regels voor de beroepskracht-kindratio in de dag (KDV)- en peuteropvang aanpast. Dit betekent dat voor horizontale peutergroepen met tweejarigen 1 beroepskracht op 8 kinderen gaat gelden. Dat is nu nog tenminste 1 beroepskracht op 7 kinderen. De groepsomvang gaat daarmee van 14 naar 16 peuters voor alle voorschoolse voorzieningen.

Vier-ogenprincipe ook voor peuterspeelzalen

Het vier-ogenprincipe zal per 1 juli 2015 behalve voor de kinderopvang (incl. peuteropvang), ook van toepassing zijn op peuterspeelzalen. Dat betekent overigens niet dat er dan altijd twee volwassenen op de groep moeten zijn, maar dat er afspraken gemaakt en nageleefd worden hoe medewerkers elkaar in de gaten kunnen houden in de omgang met kinderen.

Beperkte aanpassingen pedagogisch beleidsplan

Tevens moeten alle voorschoolse voorzieningen vanaf 1 juli 2015 enkele beperkte wijzigingen doorvoeren in hun pedagogisch beleidsplan. Er moet onder andere meer aandacht besteed worden aan:

- de wijze waarop beroepskrachten bijzonderheden in de ontwikkeling van kinderen of andere problemen signaleren en ouders doorverwijzen naar passende instanties die hierbij ondersteuning kunnen bieden;
- de manier waarop kinderen kunnen wennen aan een nieuwe groep.

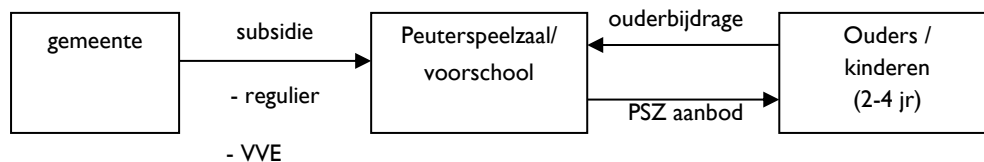
Financiering 'peuterplan Asscher'

De financiering van de plannen is nog steeds een heikel punt en vergt nader overleg tussen het Rijk en de gemeenten. Het kabinet stelt dat met de voorgenomen stelselwijziging circa 60% van de kinderen in de peuterspeelzalen onder de toeslagregeling zullen vallen. Aanzienlijk meer dan nu het geval is, dit leidt tot meer kosten voor het Rijk. Als dekking voor het peuterplan wordt er geld overgeheveld van gemeenten naar het Rijk. Het gaat dan om de decentralisatie-uitkering in het kader van de Wet Oké (startte in 2010).

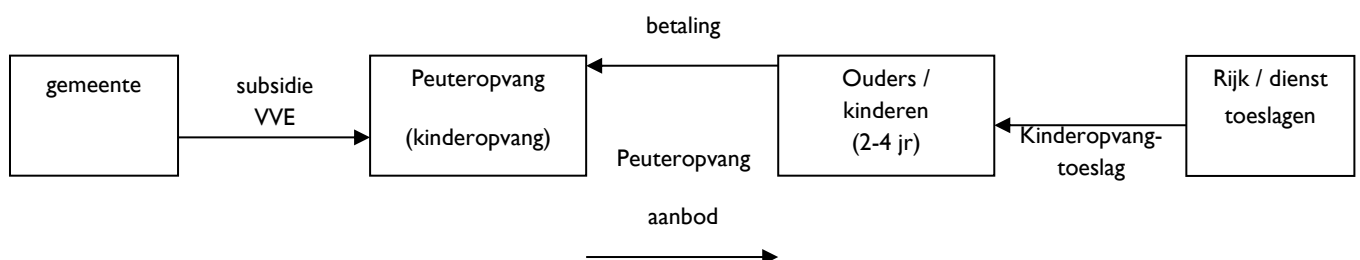
Voor de gemeente Hillegom zou de uitname volgens de plannen €36.383,- bedragen.

4.2.3 Overzicht oude en nieuwe regeling

In deze paragraaf wordt de oude en de nieuwe situatie in beeld gebracht. In de huidige situatie verstrekt het merendeel van de gemeenten voor de peuterspeelzalen zowel reguliere als VVE subsidie en betalen ouders een inkomensafhankelijke ouderbijdrage. Dit blijft zo, ook na 2017, maar alleen voor kostwinnersgezinnen en niet werkende ouders:

In de nieuwe regeling betalen werkende ouders het bruto tarief dat de aanbieder hen in rekening brengt en ontvangen zij hierover een inkomensafhankelijke toeslag:

4.3 Bezuinigingen peuterspeelzaalwerk

Veel gemeenten in Nederland bezuinigen op het peuterspeelzaalwerk. Hierdoor worden op veel plaatsen groepen gesloten of soms ook hele locaties afgestoten. In een aantal gebieden is dit logisch omdat door de vergrijzing het aantal peuters ook afneemt. In andere gebieden neemt echter, mede door de bezuinigingen, en daardoor de uitstroom uit de kinderopvang, de vraag naar peuterspeelzaalwerk sinds 2012 weer toe. In deze gemeenten ontstaan wachtlijsten voor het peuterspeelzaalwerk. Het financieren van een aanbod van peuterspeelzaalwerk is geen wettelijke verplichting voor gemeenten, het bereiken van voldoende doelgroep peuters met een VVE-aanbod wel.

5. De keuzes voor 2015 en latere jaren

Gezien voorgaande maakt SPH ten aanzien van de strategische doelstellingen de volgende keuzes:

5.1 Aanbod

- Er wordt een keuze gemaakt voor een goed aanbod voor alle peuters
- SPH moet laagdrempelig blijven voor ouders en hun kinderen.
- SPH wil zich positioneren in wijken waar de meeste kinderen wonen of waar peuterspeelzaalwerk een meerwaarde kan creëren voor kwetsbare kinderen.
- In principe moeten alle drie de locaties van SPH een VVE gericht aanbod kunnen verzorgen.
- De kwaliteit moet hoog in het vaandel blijven staan.
- De scope van SPH ligt binnen de gemeente Hillegom.
- SPH focust op alle doelgroepen (ook op de doelgroep van kostwinnergezinnen en uitkeringsgerechtigde ouders).
- Er wordt nadrukkelijk niet gekozen voor verlengde opvang vanwege het bedrijfsrisico.

5.2 Kwaliteit

- SPH biedt peuterspeelzaalwerk met een pedagogisch programma.
- Op termijn wordt SPH een maatschappelijke onderneming met een pedagogische visie op opvang.
- Als kwaliteitsorganisatie gaat SPH de mogelijkheden tot certificering onderzoeken.

5.3 Samenwerking en doorgaande lijn

- SPH zal de samenwerking zoeken met andere partners op het terrein van de kinderopvang.
- SPH wil een belangrijke partner zijn in de keten van het jonge kind, met name in de doorgaande leerlijn in relatie tot vroeg-signalering.
- SPH ziet zichzelf als een belangrijke ketenpartner in de keten van 0 tot 12 jaar.
- Samenwerkingspartners zijn CJG Hillegom, het basisonderwijs, maar ook de jeugd- en gezinsteams.

5.4 Harmonisatie, transitie en financiële positie

- SPH staat open voor de harmonisatie van peuterspeelzalen en kinderopvang. Ten aanzien van de 'plannen van Asscher' moet de gemeente Hillegom nog een aantal keuzes maken. Belangrijk is dat SPH voldoende tijd krijgt om zich voor te bereiden op de gevolgen van de harmonisatie.
- SPH moet voldoende tijd krijgen voor de transitie naar maatschappelijk ondernemer.
- SPH moet voldoende financiële basis hebben voor het realiseren van de beleidsdoelen.

6. Samenwerking onderwijs, ontwikkeling integrale kind-centra

Landelijk is sprake van een groeiende samenwerking tussen kinderopvang, peuterspeelzaalwerk en primair onderwijs. Uitgangspunt is daarbij steeds vaker de vorming van Integrale kind-centra (IKC).

Een IKC is een voorziening voor kinderen van 0-12 jaar, waar kinderopvang (dagopvang en buitenschoolse opvang), peuterspeelzaalwerk en onderwijs ogenschijnlijk naadloos in elkaar overlopen. Op een IKC wordt in principe een programma geboden van 7:30 tot 18:30 uur. Kinderen kunnen van het gehele dagprogramma of van delen ervan gebruik maken. Binnen een IKC wordt vanuit een gemeenschappelijke educatieve en pedagogische visie gewerkt, onder aansturing van één leidinggevende. Deze 'algemeen directeur' is verantwoordelijk voor de dagelijkse leiding aan zowel het primair onderwijs, de kinderopvang als het peuterspeelzaalwerk.

6.1 Conclusies landelijke trends en ontwikkelingen

Het peuterplan van minister Asscher maakt neemt forse stappen in de verdergaande harmonisatie van kwaliteitseisen en financiering van voorschoolse voorzieningen, die door de invoering van de Wet OKE in gang is gezet. Ze formaliseren ook de stappen die veel gemeenten al genomen hebben in het 'onder de toeslageregeling' brengen van werkende ouders.

Een nadeel is dat door de harmonisatie de beleidsontwikkeling aangaande het peuterspeelzaalwerk 'on hold' gezet wordt. Immers de stelselwijziging is zo ingrijpend dat, en dat geldt zowel voor gemeenten als voor aanbieders, eerst dit proces moeten worden afgerond, alvorens voldoende zicht ontstaat op de toekomstige (financiële) mogelijkheden.

De bezuinigingen op het peuterspeelzaalwerk worden door de harmonisatie geneutraliseerd, omdat het aantal werkende ouders dat gebruik kan maken van de peuteropvang (3 uur per dagdeel) toeneemt. Gemeentemiddelen worden immers onder rijksmiddelen gebracht!

In veel gemeenten leidt de overloop van kinderopvang naar het peuterspeelzaalwerk tot meer wachtlijsten. Na harmonisatie is de begrenzing van het aantal gesubsidieerde plaatsen (waardoor de wachtlijst ontstaat) niet langer van toepassing: ouders kunnen of gebruik maken van de kinderopvangtoeslag of van de gemeentebijdrage/toeslag.